

gas talajvízszint alkalmatlanná tette a területen a gépi munkavégzést. A négy nap alatt megnyitott mintegy 1600 m² területen összesen 5 jelenség folyt rajzolódott ki, melyeket feltárni nem tudtunk. Az áprilisi és májusi jelentős csapadék, valamint a Maros áradása következtében tovább emelkedő talajvíz mellett a végső csapást a lelőhelyre a június közepén, 3 nap alatt lehulló 200 mm csapadék jelentette. Makó alacsonyan fekvő településrészének (Honvéd) védelme érdekében a lelőhely mellett található csatorna zsilipjét elzárták, aminek eredményeként a víz teljes egészében elöntötte a már megnyitott ásatási területet.

Munkatársak: Balogh Csilla régész, Cseh Gabriella, Haraszi László technikusok.

VARGA SÁNDOR

300. Makó, Mikócsa-halom

(Csongrád megye) R, B, Sz, A, Á

2010-ben folytattuk a kutatást Makótól K-re, az ún. Királyhegyesi úttól D-re létesülő Ipari Park 1. ütem területén, az előző évben elkezdett 2. és 4. lelőhelyek feltárását.

Ipari park 2. lh. (KÖH 60060): A lelőhely a Mikócsa-halom lábánál helyezkedik el. Délnyugati szélét egy vízállásos terület, egy Maros-fattyúág képezi, K-i szélé felhúzódik a Mikócsa-halomra, É-on összeér az 1. lelőhellyel, Ny-on a 3., és D-en a 4. lelőhelyekkel.

2009. augusztus 10.–szeptember 15. és 2010. március 29.–június 7. között 12 290 m² területen 364 régészeti objektumot tártunk fel (ebből 2009-ben 150-et). A lelőhely többkorszakos, rendkívül intenzív. A legkorábbi emberi megtelepedésre utaló nyomok, a Makó-kultúra gödrei a *kora bronzkorra* tehetőek. Néhány gödör és egy urnasír biztosan, három korhasztásos sír valószínűleg a *késő bronzkorba*, a halomsíros kultúra időszakába sorolható. A *római kort* 6 települési objektum (1 ház és 5 gödör) és két, egymástól mintegy 50 m-re lévő, a Kr. u. 4–5. századra keltezhető sírcsoportból álló temető képviselte. A sírok között árokkeretesek és sima aknasírok is voltak. A sírok egy része rabolt volt, de még ezekben is több esetben üveg- és kerámiaedények, ékszerek maradtak vissza. Feltártunk néhány *Árpád-kori* objektumot (2 ház, 4 gödör, 1 külső kemence) is, melyek elszórtan helyezkedtek el.

Ipari park 4. lh. (KÖH 60082): A lelőhely a terület D-i részén található egy kiemelkedő dombháton, a Mikócsa-halomtól DNy-ra kb. 150 m-re. A lelőhelyet D-ről és Ny-ról egy egykori vízfolyás övezi. 2009. augusztus 13–26. között 1022 m²-en próbafeltárást végeztünk, majd 2010. április 27. és október 12. között 27 912 m²-en megelőző feltárást folytattunk. A lelőhely szélét Ny-on az egykori meder alkotja, É-on a lelőhely összeér az Ipari park 2. lelőhellyel; a K-i és D-i oldalon továbbnyúlik az ipari parkként hasznosított terület szélénél.

Összesen 576 objektumot tártunk fel. A *rézkort* (*bodrogykeresztúri kultúra*) 3 Ny–K tájolású, zsugorított

helyzetű csontvázas sír és néhány gödör, valamint egy kút képviselte. A *kora bronzkori Makó-kultúra* feltárt gödrei, lakógödrei és tüzelőhelyei a felületen csoportokba rendeződve helyezkedtek el. A *késő bronzkort* a *halomsíros kultúrába* tartozó gödörök és nagyméretű anyaggyűjtők képviselték. A lelőhelyen feltártuk egy *kora avar kori* temető 207 sírját, melynek kb. 10–10%-a fülke- és aknasír volt, a 80%-a pedig padmalyos temetkezés. A temető tudományos jelentősége – a nagy mennyiségű, igen korai lelettípus és jó néhány egyedi tárgy (aranykereszt, Deszk-típusú csüngők, arany fejesgyűrű stb.) – részben abban van, hogy mindössze csak a sírok 8–9%-a bolygatott. A sírokban nagy számban kerültek elő részleges áldozati állatok (lovak, marhák és birkák). Gyakori volt a kerámiamelléklet és ételmellékletként birka hosszúfartó került a halott mellé.

A temető keltezésében a számos nagyon korai tárgytípus mellett két, Maurikios Tiberios solidus is azt támasztja alá, hogy a temető használata egyértelműen az avar kor elejére tehető.

BALOGH CSILLA

301. Makó határa

(Csongrád megye) A, Á

Makó és térsége szennyvízhálózatának kiépítése kapcsán 2010. július 7–13. között végeztünk terepbejárásokat. A tervezett beruházás 6 település területét érintette, az általunk készítendő hatástanulmány tárgyát ugyanakkor csak a településeket összekötő külterületi szakaszok vizsgálata képezte mintegy 27 km hosszán. Ennek során a nyomvonal mindkét oldalát 20–20 m szélességben vizsgáltuk.

A kiépítésre kerülő csatornahálózat nyomvonalán 4 ismert lelőhely található, melyek területén – a fent említett fedettség miatt – nem tudtunk terepbejárást végezni. Munkánk során ugyanakkor két új lelőhelyet – *Ménesjárás* (KÖH 73999), *Antal-tanya* (KÖH 74005) – lokalizáltunk a ritkás, ill. jégverte növényzetben, melyek közül az egyik avar, a másik Árpád-kori telepnyomnak bizonyult.

Munkatársak: Benedek András régész, Kovács Sándor, Pópity Richárd, Rózsa Gábor technikusok.

GYUCHA ATTILA – PARDITKA GYÖRGYI

302. Makó határa

(Csongrád megye) B, Sza, Á, Kö, Kú

A Nabucco gázvezeték Csongrád és Bács-Kiskun megyét érintő nyomvonalszakaszára készítendő örökségvédelmi hatástanulmányhoz kapcsolódó terepbejárásokat 2009. december 7. és 2010. május 25. között végeztük. A beruházás a két megye területén áthaladva összesen 23 település közigazgatási területén valósul majd meg, a tervezett 177 km hosszú nyomvonal mindkét oldalát 100–100 m szélességben vizsgáltuk. A terepi felderítés időpontjában a külterületi szakasz meghatározó részét